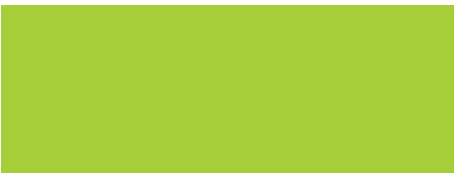

FARSUND | FLEKKEFJORD
LYNGDAL | HÆGEBOSTAD
SIRDAL | KVINESDAL

2015 - 2017 Strategisk næringsplan

Behandlet i Listerrådet mandag 8. juni 2015.

Revidert strategisk næringsplan for Lister

Innhold

Sammendrag	2
Innledning	3
Regionens ståsted	4
Forankring av planen	5
Satsingsområder	7
Industri og energi	7
Primærnæringer	7
Opplevelsesnæringer	7
Politisk samarbeid	8
Samarbeid om kompetanseutvikling	9
Samarbeid om næringsutvikling	10
Regionale prosjekt og tiltak	11
Infrastruktur og kommunikasjon	11
Kompetanse	11
Bedriftsattraktivitet	11
Bostedsattraktivitet	11
Besøksattraktivitet	11
Arbeidsplan: Rullering av strategisk næringsplan Lister 2015 - 2017	13
Innledning	14
5 utvalgte tema basert på samfunnsanalysen	15
Kompetanse	16
Infrastruktur & kommunikasjon	17
Bedriftsaktivitet	18
Bostedsattraktivitet	19
Besøksaktivitet	20

Sammendrag

For å utvikle en region og løse regionale utfordringer, trengs regionale institusjoner. Sentralt i strategisk næringsplan (SNP) for Lister fra 2009 var å bygge og styrke Listerrådet, Lister Nyskaping og Lister Kompetanse. Disse organisasjonene står sentralt også i revidert plan, som verktøy for politisk og administrativt samarbeid og utvikling av næringsliv og kompetanse.

Figuren under, "Listerdiamanten", sammenfatter hovedtrekkene i SNP. Øverst står regionens visjon:

"Lister - en spennende og kreativ region, sentralt i sør".

Videre de mål og verdier som skal ligge til grunn for utvikling av Lister som region.

Et resultat av revideringsprosessen er at industri og energi skal være hovedsatsing i kommende 2-årsperiode.

Planen løfter fram et bredt spekter av handlinger og tiltak. Disse er systematisert og ansvar for gjennomføring er i stor grad fordelt på de tre regionale institusjonene. Samtidig bygger planen på at hele regionen må bidra for å få til den positive utviklingen og resultatene vi ønsker.

Innledning

Lister er en ressurssterk region med et utadvendt og fremtidsorientert næringsliv. Regionen er sentralt plassert mellom to nasjonale vekstsentra, Kristiansand og Stavanger. I næringslivet så vel som politisk og sosialt, øker bevisstheten om Lister som begrep. Stadig flere ser Lister som et felleskap det er meningsfylt å arbeide i, med felles utfordringer og løsninger.

En regional strategisk næringsplan skal bidra til å koordinere innsatsen på områder der regionen ønsker å ta en posisjon. Utgangspunktet er de sterke næringsmiljøer regionen allerede har og der vi har særlige forutsetninger for å lykkes.

Lister er et attraktivt område for bosetting, oppvekst og arbeid. En videreutvikling av vårt felles bo- og arbeidsmarked vil bidra til å styrke regionens identitet og øke innbyggernes trivsel og følelse av tilknytning.

Innbyggerne i Lister skal sammen realisere målene i strategisk næringsplan (SNP). Slik vil vi legge til rette for vekst i både arbeidsplasser og folketall. Planen skal bidra til at næringslivet i Lister er preget av optimisme, nyskaping og vekst. Den har et regionalt perspektiv og sikter mot de regionale problemstillingene.

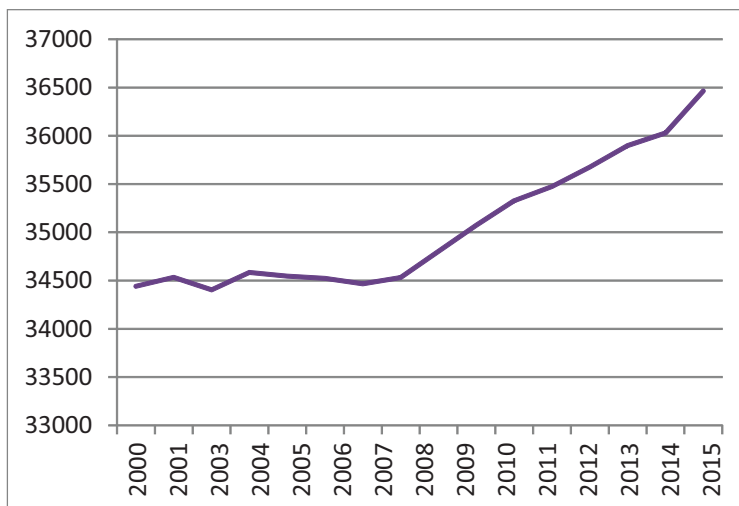
Regionens ståsted

Siden den første utgaven av SNP i 2009, har Lister som begrep fått godt fotfeste både i regionen og på Agder. Det vises ikke minst gjennom veksten i antall virksomheter som benytter Lister i firmanavnet og i det politiske og interkommunale samarbeidet. Listersamarbeidet har bidratt til at regionen framstår som sterkere og tette re integrert enn noen gang. Realisering av veiprosjektene i Listerpakken var ett viktige trinn i denne prosessen.

SNP fra 2009 setter ambisjonen om en vekst i folketall på minst 350 personer per år. Den faktiske veksten har vært 237. Tabellen viser folketallsutvikling i Lister de siste 16 årene.

Bildet av regionens styrker, svakheter, muligheter og trusler har endret seg noe de siste årene. Blant annet har besøksnæringene hatt større vekst her enn i landet ellers, og Lister har dermed styrket sin besøksattraktivitet. Samtidig har

antall nyetablering gått ned og veksten i arbeidsplasser er svakere enn landssnitt. Det er færre arbeidsplasser i Lister i 2014 enn det var i 2008. Årsaken er i stor grad en uheldig bransjestruktur med høy andel arbeidsplasser i industri og naturbaserte næringer. Dette er bransjer som nasjonalt har hatt sterk nedgang, noe som rammer vår region hardt. At regionen har få arbeidsplasser innen teknologiske tjenester, som er bransjer i vekst, er også uheldig.

STYRKER

- Viktig industriregion, industritradisjon
- Kyst- og fjellområder
- Nærhet til to storbyregioner og kontinentet
- Utadvendt og konkurranseorientert næringsliv
- Sterk industrikompetanse
- Omstillingsevne i industrien
- Stabil arbeidskraft
- Livskraftige tettsteder
- Økt regional identitet
- Økt besøksattraktivitet

SVAKHETER

- Lavt utdanningsnivå
- Aldrende befolkning
- Svak på noen levekårsindikatorer og likestilling
- Få nyetableringer
- Sårbar for økte kraftpriser og internasjonale konjunkturer
- Lite forskning og utvikling
- Fragmentert næringsliv, få samarbeidsprosjekt
- Svakt kollektivtransporttilbud
- Få statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser

MULIGHETER

- Gode vegforbindelser, kort reisetid internt
- Felles bo- og arbeidsmarked
- Godt handels- og tjenestetilbud
- Interkommunalt samarbeid om tjenestetilbud- og utvikling
- Regional strategisk næringsplan
- Samordnet arealbruk
- Knutepunkt for energi og infrastruktur
- Innovasjon og utvikling i industrien

TRUSLER

- Aldersbalanse
- Internasjonale konjunkturer og økte kraftpriser
- Kompetanseetterslep
- Lav tilflytting
- Lekkasje av kompetanse, arbeidskraft og arbeidsplasser til regioner med større vekst
- Tilgang til kompetent arbeidskraft
- Lokaliseringsstrid

Forankring av planen

Den strategiske næringsplanen er et resultat av et stadig sterkere samarbeid i Lister og flere felles planleggings- og utviklingsprosesser. Energi- og klimaplan for Lister, regional ROS-analyse og ikke minst Listerplanen er eksempler på dette.

Sistnevnte er en fylkesdelsplan hvor kommunene har formulert viktige satsningsområder for regional utvikling. SNP for Lister er et førende dokument for kommunenes arbeid med eget planverk.

I 2009 var arbeidet med SNP tett knyttet til et scenarieprosjekt for Rogaland og Agder. Dette var initiert av SpareBank 1 SR-Bank og utarbeidet av IRIS og Agderforskning. "Attraksjonen" var et av fremtidsbildene i scenarieprosjektet. Det viser en region der

"kunnskapen gror, næringslivet blomstrer og folk trives." SNP er ett av virkemidlene for å realisere dette scenariet. Og planen er en erkjennelse av at det er regionen selv, dens innbyggere, næringsliv og institusjoner, som har nøkkelen til hvordan vi skal komme dit. På den ene side er vårt næringsliv og jobbmarked påvirket av internasjonale konjunkturer, kapitaltilgang og priser. På den andre side er vår evne til omstilling, utvikling og innovasjon noe som kjennetegner vår region. Sammen med den solide kompetansen vi har innen viktige felt, er dette grunnlaget vårt for videre vekst, i en spennende og kreativ region, sentralt i sør.

Et viktig grunnlag for rulleringsarbeidet i 2014-2015 var samfunnsanalysen som Telemarksforskning gjennomførte. Den belyser regionens potensial for vekst ut fra tre former for attraktivitet, nemlig besøksattraktivitet, bostedsattraktivitet og bedriftsattraktivitet. Denne og de andre planene det refereres til er tilgjengelig på: <http://www.lister.no/samarbeid/listerradet/planer-og-dokument>.

Rulleringsarbeidet begynte med en oppstartkonferanse i samarbeid med NHO Agder og Rogaland.

Hovedtema var samfunnsanalysen og ny 4-felts E39. For å få bred medvirkning og god forankring i rulleringsarbeidet, ble det laget fem arbeidsgrupper.

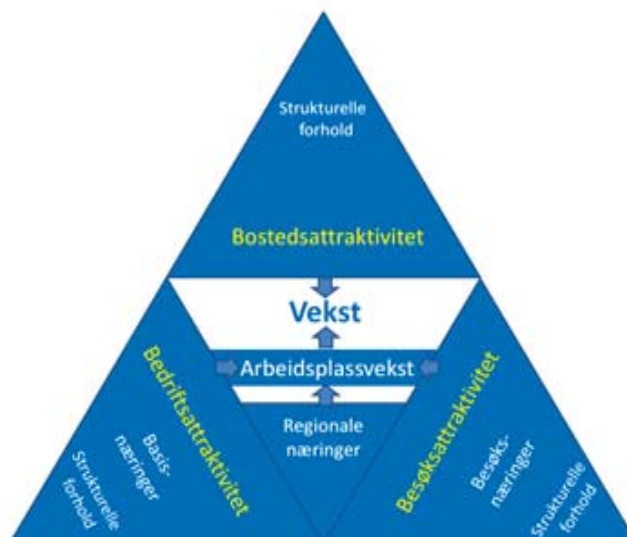
Disse fikk hvert sitt tema:

- Kompetanse
- Infrastruktur og kommunikasjon
- Bostedsattraktivitet
- Besøksattraktivitet
- Bedriftsattraktivitet

Visjon: Lister – en spennende og kreativ region, sentralt i sør!

Mål: Lister skal ha et næringsliv preget av optimisme, nyskaping og vekst. Noe som gir grunnlag for vekst i folketall og arbeidsplasser.

Våre verdier: Tolerante, åpne, samarbeidsorienterte og nyskapende.

45 deltakere i fra næringsliv, interesseorganisasjoner, akademia og politikk deltok i gruppene, som ble ledet av næringsjefer fra kommunene. SNP var på sakskartet i månedlige møter med ordførerne og rådmennene i Lister. Styret til Lister Nyskaping ble også jevnlig oppdatert. Det samme gjaldt også de kommunale næringssselskapene. Listerkonferansen 2015 ble brukt som en høringsarena for rulleringsarbeidet. Denne ble arrangert i samarbeid med NHO Agder og Rogaland. Alle kommunestyre i Lister har hatt besøk av prosjektleder som har presentert resultat fra rulleringsprosess og mottatt innspill.

Lister som region handler ikke bare om felles planer og prosesser, men like mye om hvordan innbyggerne bruker og oppfatter regionen. Her har veiprosjektene i Listerpakken hatt stor betydning, noe som den registrerte trafikkøkningen mellom kommunene tydelig indikerer. I en velfungerende bo- og arbeidsregion er jobbmarkedet større og bostedsalternativene flere. Samtidig øker folks valgmuligheter innen fritidsaktiviteter og rekreasjon. I sum bidrar dette til en sterkere regional identitet, trivsel og tilhørighet.

Satsingsområder

I kommende 2-årsperiode er industri og energi regionens primære satsingsområde. Samtidig er primærnæringer og opplevelsesnæringer fremdeles viktige felt for utviklingsarbeid og felles prosjekter.

Industri og energi

Næringslivet i industri- og kraftregionen Lister er avhengig av kontinuerlig kompetanseutvikling for å styrkes og utvikles videre. Positiv sysselsettingsutvikling setter store krav til omstillingsevne og nytenkning i disse viktige næringene.

Nye muligheter innen sektoren har vært lansert og må følges videre opp med konkrete definerte prosjekter. utfordringene er mange og ofte felles og regionale. De kan dermed danne grunnlag for samarbeidsprosjekter, slik som Lister Alliance er et eksempel på.

Primærnæringer

Sysselsetting innen jordbruk, skogbruk og fiske er høyere i Lister enn i landet for øvrig. Til tross for at næringene er dyktige til å omstille seg i takt med endrede rammebetingelser, opplever vi også her reduksjon i antall sysselsatte. Innen havbruk har regionen noen få, viktige arbeidsplasser, som bidrar sterkt til verdiskaping og kompetanseutvikling.

Primærnæringene utvikles raskt, ofte i samspill med andre næringsområder. Landbruk kombinert med reiseliv og opplevelse finner stadig nye utviklingsmuligheter, og dette må stimuleres ytterligere.

Opplevelsesnæringer

I Lister lykkes reiselivet langt på vei med de tradisjonelle sesongbetonte produkter. Plassert mellom to sterke vekstsentre (Stavanger og Kristiansand) og med relativt kort avstand til Europa, har regionen et stort potensial for spennende og helhetlige opplevelsesprodukter. Her ligger det mange muligheter i samarbeid mot andre næringer, som for eksempel primærnæringene.

Samarbeid om kompetanseutvikling

Siden oppstarten i 2006 har Lister Kompetanse AS spilt en stadig viktigere rolle som regional utviklingsaktør. Selskapet er et bindeledd mellom kompetansebehovet i offentlige og private virksomheter og utdanningstilbudet hos ulike høyskoler og universitet. Lister Kompetanse AS legger til rette for desentraliserte studier i regionen, slik som sykepleier- og ingeniørutdannelser.

Lavt kompetansenivå er en av årsaken til at Lister de siste årene har hatt lav levekårsindeks. Mens nesten 35 % av de sysselsatte i Norge har høyere utdanning, er tilsvarende tall for vår region 23 %. Å øke denne andelen er en oppgave hverken den enkelte kommune eller Lister Kompetansen kan gjøre alene. Det krever et målrettet samarbeid der Lister Kompetanse har rolle som koordinator og pådriver.

Lister Kompetanse skal ha god innsikt i behovene for kompetanse hos næringsliv og i offentlig sektor. Det er derfor viktig at organisasjonen har tett og jevnlig kontakt med Lister Nyskaping, Listerrådet og kommunene. Slik kan en også komme fram til gode løsninger for markedsføring og gjennomføring av ulike kompetansebyggende tilbud.

Som det fremgår av tiltaksdelen, er etablering av flere kompetansekrevede arbeidsplasser en viktig oppgave regionen vil samarbeid om. Her har Lister Kompetanse en rolle å spille, både ved å legge til rette for at slike etableringer skjer og ved å arbeidet for å beholde og videreutvikle slike arbeidsplasser.

Politisk samarbeid

Listerrådet er godt etablert som samhandlingsarena og har bidratt til flere samarbeidsinitiativ. Det har bidratt til økt bevissthet om regionen og tettere samarbeid mellom kommunene.

Til sammen har de seks kommunene i Lister betydelige politiske og administrative ressurser. Når det gjelder evnen til å arbeide med regionale spørsmål og problemstillinger, kan det være vanskelig å ta disse ressursene i bruk, da det krever koordinering og gode rammevilkår for samarbeid. Listerrådet har i denne sammenhengen en viktig rolle, som en samhandlingsarena der Lister-perspektivet kan praktiseres og utvikles.

De gode veiforbindelsen i regionen gir muligheter. Samtidig er vanskelige lokaliseringdiskusjoner og manglende organisering av næringslivet en trussel. Dette krever både regionalt lederskap og en aktiv pådriver for regional samhandling utover det politiske samarbeidet.

Det interkommunale samarbeidet må fungere dersom regionen skal framstå som en attraktiv og godt integrert bo- og arbeidsmarkedsregion. Slik styrkes også Listers identitet og folks opplevelse av tilhørighet til regionen.

Listerrådets innsats retter seg mot følgende områder:

- Styrket samhandling mellom Lister kommunene og videreutvikling av interkommunalt samarbeid
- Økt kvalitet i det kommunale tjenestetilbudet
- Utvikling av et integrert og attraktiv bo- og arbeidsområde
- Sikre god infrastruktur. Det handler blant annet om rask og godt koordinert utbygging av E39 og god tilgang til bredbånd og mobildekning i hele regionen
- Fronte regionen utad politisk
- Samarbeid og felles initiativ med naboregioner

Det politiske samarbeidet i Listerrådet skal bidra til at Lister blir en foregangsregion på regional samhandling og kunnskapsbasert, bærekraftig næringsutvikling.

Samarbeid om næringsutvikling

Med forankring i SNP av 2009 ble det opprettet et felles regionalt næringssselskap, Lister Nyskaping AS. Selskapet skal styrke og koordinere næringspolitiske satsninger for utvikling av både nytt og eksisterende næringsliv. Lister Nyskaping skal samarbeide tett og utvikle sine strategier i dialog med næringssselskap og næringshager i regionen. Selskapet skal bygge allianser og være en felles kanal for ekstern markedsføring.

Aktivitetene i Lister Nyskaping skal bygge på kunnskap om næringslivets behov og realisering av mål og tiltak i SNP. Som regionalt næringssselskap skal organisasjonen ha kunnskap om statlig innovasjonspolitik og være bindeledd mellom nasjonale virkemidler og regionalt næringsliv. Dette innebærer et regionalt ansvar for utvikling av entreprenørskap og nyskaping, særlig innen satsingsområdet energi og industri.

Næringsapparatet i regionen har i fellesskap ansvar for å fremme strategisk viktige næringsarealer for større bedriftsetableringer. I samarbeid med kommunen har Lister Nyskaping utarbeidet og gjort tilgjengelig en oversikt over slike arealer på nettstedet www.arealguiden.no.

Det er et behov for gode samarbeidsarenaer for næringslivet, gjerne som nettverk innenfor ulike næringsområder. Lister Alliance og treklynga er god eksempler. Lister Reiseliv var et initiativ som regionen ikke lenger anså formålstjenlig og derfor valgte å avslutte. Nettverksetablering må skje med bakgrunn i næringslivets egne behov. På den måten kan de utvikle seg som naturlige samhandlingsarenaer for bedrifter og for næringslivet og det offentlige.

Lister har et bredt arbeidsmarked med mange muligheter. I den enkelte kommune finnes gode bo- og oppvekstområder og et velfungerende tjenestetilbud. For større vekst i antall innbyggere, er det viktig å ta tak i markedsføringen av regionen som et bo- og arbeidsmarked der kvaliteter som natur, kulturtilbud og oppvekstforhold løftes fram. Målgruppen for denne markedsføringen er både de som allerede bor i Lister og mennesker utenfor regionen. Forbedring av infrastruktur for transport og kommunikasjon er viktig. Hovedansvaret for dette ligger hos Listerrådet, mens Lister Nyskaping har ansvaret for markedsføring av regionen som et godt sted både å bo og drive næringsvirksomhet.

Det er ønskelig at alt regionalt, næringsrettet utviklingsarbeidet i Lister blir koordinert av Lister Nyskaping. Det betyr ikke at organisasjonen skal gjennomføre eller ha totalansvar for alle tiltak, men at Lister Nyskaping er et verktøy for å koordinere og sikre ressurser til arbeid som er av felles interesse.

Regionale prosjekt og tiltak

Kommunene i Lister brukte rulleringen av SNP som arbeidsmetode i fase 1 av Kommunal- og moderniseringsdepartementets ByRegion-program. I fase 2 ønsker regionen å arbeide med en overordnet samfunnsstrategi for areal, infrastruktur og miljø. Det vil være en tett kobling mellom denne samfunnsstrategien og de regionale prosjektene og tiltakene som presenteres under. I rulleringen av SNP har det kommet fram mange gode ideer og forslag til tiltak for å realisere planens mål. Disse er samlet i et eget, omfattende notat. I den foreliggende SNP er de tiltakene som har høyest prioritet plukket ut. Videre er det laget en egen arbeidsplan der disse tiltakene beskrives og konkretiseres mer inngående. For eksempel hvem som har ansvaret for tiltaket, hvilken tidsperiode tiltaket skal gjennomføres i, hvem som er samarbeidspartnere og hvordan tiltaket henger sammen med andre planer, tiltak og strategier (forankring).

Infrastruktur og kommunikasjon

- Kommunedelplaner for E39 ferdige i 2017
- Tilrettelegge og utvikle havneforholdene
- Videreutvikle et bedre kollektivtilbud
- Utbygging av bredbånd og mobildekning

Kompetanse

Etablering av kompetansearbeidsplasser gjennom:

- Utvikle leverandører innen velferdsteknologi
- Utvikle og markedsføre Lister som det foretrukne området for datasentre
- Utvikle muligheter som regionen har som knutepunkt for fornybar energi og viktig infrastruktur
- Legge til rette for nye arbeidsplasser innen offshore vindkraft
- Påvirke og tilrettelegge for etablering av statlige arbeidsplasser
- Etablere et nasjonalt kompetansesenter for norsk oljevernberedskap

Styrke kompetanse gjennom:

- Etablere samarbeidsarenaer for å sikre god oversikt over regionens kompetansetilbud
- Tilby desentraliserte høyskole- og universitetsstudier som regionen har behov for

Bedriftsattraktivitet

- Bedre organisering og struktur i apparatet for regional næringsutvikling
- Proaktiv og utadretta markedsføring av næringsområder
- Stimulere til flere bedriftsnettverk og klynger

Bostedsattraktivitet

- Synliggjøre det gode tjenestetilbudet som kommunene i Lister leverer

Besøksattraktivitet

- Legge til rette for utvikling av regionale turistattraksjoner, særlig som etterspørres av barnefamilier.
- Legge til rette for at hytteiere og turister i Lister bedre kan kombinere jobb og fritid («workation»)
- Etablere Lister regionalpark som permanent samarbeidsplattform i Lister

Bare **de** som **tar** sjansen på å gå langt,
finner ut hvor langt det er **mulig** å gå.

T.S. Eliot

ARBEIDSPLAN

Rullering av strategisk næringsplan Lister 2015-2017

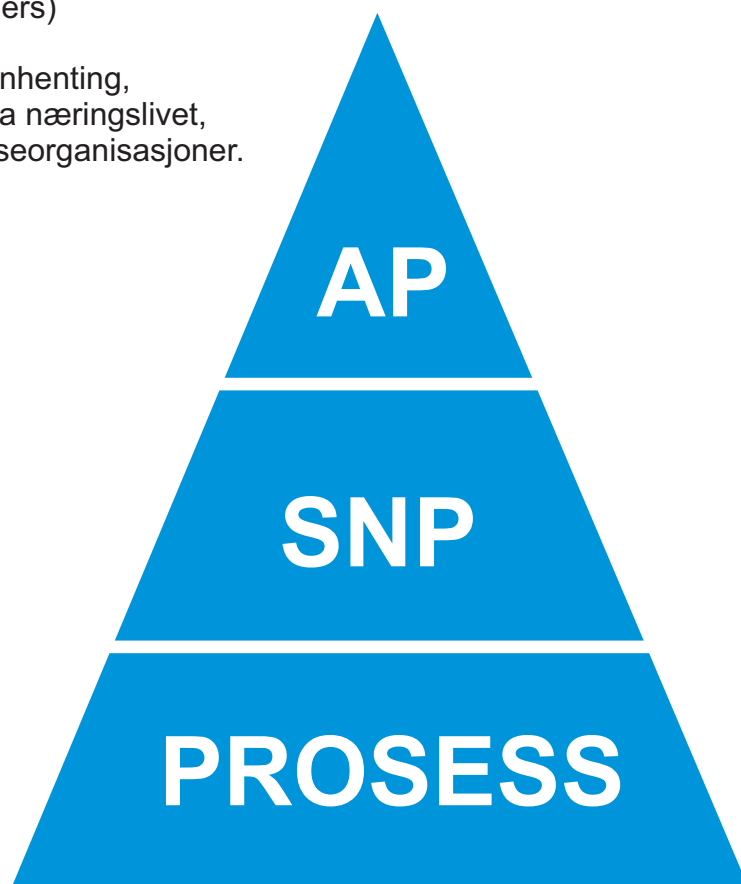
21.05.2015

Innledning

- I rulleringen av strategisk næringsplan (SNP) for Lister i fra 2009 har man tatt utgangspunkt i Samfunnsanalysen til Telemarksforskning og evaluering av dagens SNP.
- Rullering av SNP og den påfølgende arbeidsplan (AP) er et resultat av en grundig prosess med politikere, næringsliv og andre interesseorganisasjoner.
- Arbeidsplanen har etter høringsinnspill og tilbakemeldinger valgt ut noen regionale prosjekter og tiltak de neste 2 årene.

Rulleringen av Strategisk Næringsplan (SNP) for Lister er delt i 3;

1. Egen arbeidsplan (AP) med prioriterte regionale prosjekter og tiltak sett i lys av et 2 års perspektiv.
2. Revidert SNP notat (11 sider)
3. Prosess med kunnskapsinnhenting, brainstorming og innspill fra næringslivet, politikere og andre interesseorganisasjoner.
4. Referater

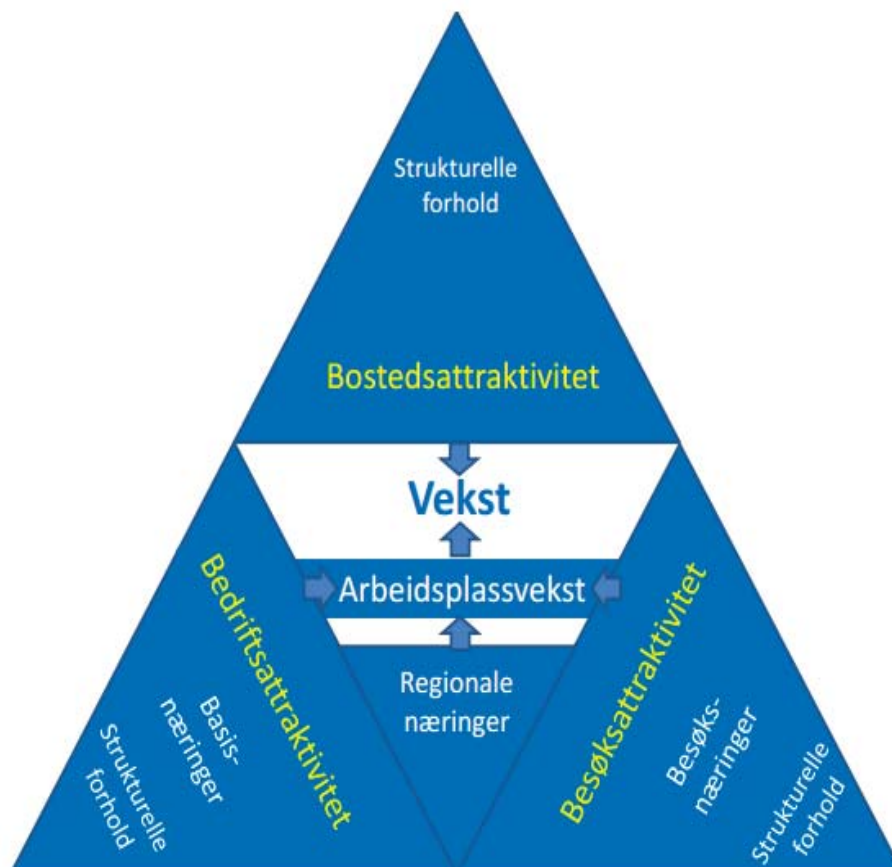

5 utvalgte tema basert på samfunnsanalysen

Telemarksforskning gjennomførte en helhetlig samfunnsanalyse i Lister, som ligger som grunnmuren i rulleringen av SNP.

Basert på samfunnsanalysen ble følgende 5 temaområder valgt;

1. Kompetanse
2. Infrastruktur & Kommunikasjon
3. Bostedsattraktivitet
4. Bedriftsattraktivitet
5. Besøksattraktivitet

Kompetanse:

- MÅL: Lister skal være blant Norges fremste kompetanseregioner

Tiltak	Oppfølgings-ansvar	Samarbeids-partner	Gjennom-føring	Referanse
Etablering av kompetansearbeids-plasser er viktig for regionen:				
1.1 Utvikle leverandører innen velferdsteknologi	Helsenettverket Lister	Lister Nyskaping, Kommunene, privat næringsliv, UiA	2015-2017	Regionplan Agder 2020
1.2 Utvikle og markedsføre Lister som det foretrukne området for datasentre	Lister Nyskaping	Kommunene, VAF, IKT næringen, IKT Norge, Digin	2015-2017	Energiplan Agder (2007), Klima & Energiplan Lister 2009, VINN, SNP
1.3 Utvikle muligheter som regionen har som kraftsenter for fornybar energi (FME) og knutepunkt for viktig infrastruktur	Listerrådet	Lister Nyskaping, Sintef, UiA, Agder Energi, EYDE, Statnett	2015-2017	Klima & Energiplan Lister 2009, VINN, SNP
1.4 Legge til rette for nye arbeids-plasser innen offshore vindkraft	Farsund Kommune	Lister Nyskaping, Kommunene, Amon, NVE, VAF	2015-2017	Klima & Energiplan Lister 2009, VINN, SNP
1.5 Påvirke og tilrettelegge for etablering av statlige arbeidsplasser i Lister	Listerrådet / Ordførerne	Stortingsrepresentanter fra Lister	2015-2017	Samfunnsanalyse Telemarksforskning,
1.6 Etablere et nasjonalt kompetanse-senter for norsk oljevernberedskap i Lister.	Flekkefjord Kommune	Stortingsrepresentanter fra Lister, Listerrådet/Ordførere, Lister Nyskaping, Kommunene	2015-2017	
Regionen må også arbeid med å utvikle kompetanse. Viktige tiltak er da:				
1.7 Etablere samarbeidsarenaer for å sikre god oversikt over regionens kompetansetilbud.	Lister Kompetanse	Lister Nyskaping, Kommunene, privat næringsliv, Agderring, UiA, NAV, Næringsforeninger i Lister	2015-2017	
1.8 Tilby desentraliserte høyskole- og universitetsstudier som regionen har behov for.	Lister Kompetanse	Lister Nyskaping, UiA, privat næringsliv, VAF	2015-2017	

Infrastruktur & Kommunikasjon

- MÅL: Lister skal tilrettelegge for felles, fremtidsrettet kommunikasjonsløsninger

Tiltak	Oppfølgings-ansvar	Samarbeids-partner	Gjennom-føring	Referanse
2.1 Kommunedelplan for E39	Lyngdal, Kvinesdal, Flekkefjord	Statens Vegvesen, Statens Veiutbyggingselskap, VAF, Sirdal, Farsund og Hægebostad Kommune, Kristiansand Kommune, Stavanger Kommune, Fylkesmannen i Vest-Agder	Ferdig 2017	Regjeringens Samferdelsreform (Sundvoll-erklæringen), SNP, Klima og Energiplan
2.2 Tilrettelegge og utvikle havneforholdene i Lister	Havnesjefene	Kystverket, Kommunene Lyngdal, Farsund, Kvinesdal og Flekkefjord, privat næringsliv, Lister Nyskaping, VAF	2015-2017	Klima og energiplan Lister, VINN, Regional transportplan Agder, SNP Lister
2.3 Arbeide for et bedre kollektivtilbud, inkludert togtilbud.	Listerrådet	VAF, AKT og Jernbaneforum Sør	2015-2017	Regjeringens jernbanereform, Handlingsplan for kollektiv-transport, Regional Transportplan Agder
2.4 Utbygging av bredbånd og bedre mobildekning.	Listerrådet	Kommunene,VAF, DDA, Post - og Teletilsynet	2015-2017	Sundvoll-erklæringen - IKT og bredbånd, VINN,

Bedriftsattraktivitet

-MÅL: Styrke konkurranseevnen til regionen

Tiltak	Oppfølgings-ansvar	Samarbeids-partner	Gjennom-føring	Referanse
3.1 Bedre organisering og struktur i apparatet for regional næringsutvikling.	Lister Nyskaping	Næringsssjefene i Kommunene, Rådmenn, Ordfører	2015-2017	Samfunnsanalyse Telemarksforskning
3.2 Proaktiv og utadretta markedsføring av næringsområder i Lister	Lister Nyskaping	Kommunene ved næringsjef, Greater Stavanger, privat næringsliv	2015-2017	Arealguiden.no
3.3 Stimulere til flere bedriftsnettverk og klynger.	Lister Nyskaping	Innovasjon Norge, VAF, Kommunene ved næringsssjefer	2015-2017	Agderforskning, Oxford Research, Samfunnsanalyse Telemarksforskning, SNP,

Bostedsattraktivitet

-Mål: Lister et attraktivt, mangfoldig sted for alle

Tiltak	Oppfølgings- ansvar	Samarbeids- partner	Gjennom- føring	Referanse
4.1 Synliggjøre det gode tjenestetilbudet som kommunene i Lister leverer	Den enkelte kommune	Adm i Listerrådet, VAF, KS	2015-2017	Regionplan Agder 2020, LIM plan

Besøksattraktivitet

-Mål: Gjesten skal alltid ønske å komme tilbake til Lister.

5.BESØKSATTRAKTIVITET: Gjestene skal alltid ønske å komme tilbake på besøk til Lister.				
Tiltak	Oppfølgings- ansvar	Samarbeids- partner	Gjennom- føring	Referanse
5.1 Legge til rette for utvikling av regionale turistattraksjoner, særlig de som etterspørres av barnefamilier	Kommunene	Innovasjon Norge, Privat næringsliv, VAF, NHO og USUS	2015-2017	VINN, Revidert reiselivsstrategi NHO,
5.2 Legge til rette for at hytteeiere og turister bedrekan kombinere jobb og fritid ("workation") i Lister	Kommunene	Privat næringsliv,	2015-2017	SNP
5.3 Etablere Lister regionalpark som permanent samarbeidsplattform i Lister	Lister friluftsråd	UiA, Kommunene, Privat reiselivsnæring, VAF,	2015-2017	
5.4 Lister-telt på ONS	Lister Nyskaping	Nærings-og reiselivssjefer, private næringsaktører	2015-2017	SNP